

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Успаванка за Алексију Рајчић

12.00 часова / Сала Стеријиног позорја (Змај Јовина 22/1).

Трибина: Домаће драмско стваралаштво у светлу актуелних репертоарских политика наших позоришта

Модератори: Марина Миливојевић Мађарев, Александар Милосављевић

Организатори: Стеријино позорје и Удружење критичара и театролога Србије

13.00 часова / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Горан Стефановски: ЧЕРНОДРИНСКИ СЕ ВРАЋА КУЋИ

Факултет драмских и филмских умјетности, Универзитет Синергија Бијељина
(Република Српска, Босна и Херцеговина)

4. година глуме

Класа: проф. ИВАН ЈЕФТОВИЋ

Асистент: СТОЈАН ЋОРЂЕВИЋ

Играју

Механџија, Елица: **ТИЈАНА БИОЧАНИН**

Отац, Александар: **НИКОЛА ПОПОВИЋ**

Стари архивар, господин Грчев, кум: **ДУШАН ПАВЛОВИЋ**

Кинез Цуанг Ли, човек у фраку: **ТАМАРА ПЕТРОВИЋ**

Кума, веза, Бретон: **МАРИЈА МАРЈАНОВИЋ**

Кинез, господин Балбаков, Цветко, Георги: **ЋОРЂЕ МОМЧИЛОВИЋ**

Инкогнито други, Жан: **СОФИЈА РАДОЈЕВИЋ**

Дете без маште, Џафер Ага: **СВЕТИСЛАВ МАРКОВИЋ**

Млади архивар, директор Славејков, Белодрински: **ДИМИТРИЈЕ ЛАЗИЋ**

Цара, Марина: **ЗОРАНА ШАРЧЕВИЋ**

Госпођица Цаневска, Руса: **АНГЕЛИНА ДРАГОВИЋ**

Господин Аризан, Каталин: **МАРИЈА ПЕТРОВИЋ**

Чорбе, непознати господин: **МИЛИЦА МИЛОЈКОВИЋ**

Другарица преводаца, професор музике, инкогнито први: **КАТАРИНА ЈЕВРЕМОВИЋ**

Жена војник: **КРИСТИНА БОГУНОВИЋ ГАВРИЋ**

Глумац Ицо, Неда: **ИВОНА АЛАВАЊА**

Госпођа Балбакова, саветник: **КРИСТИНА ЛАЗАРЕВИЋ**

Представа траје 1 сат и 30 минута

17.00 часова / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Џефри Хачер: ЈЕДАН ПИКАСО

Академија умјетности Бања Лука (Република Српска, Босна и Херцеговина)

3. година глуме и режије

Класа: проф. ЖЕЉКО МИТРОВИЋ

Асистент: ГОРАН ДАМЈАНАЦ, та

Режија: АНДРЕЈ ДРЉАЧА, 3. година режије

Играју

Пабло Пикасо: ИЛИЈА ИВАНОВИЋ

Госпођица Фишер: АНЂЕЛА ТАСИЋ

Представа траје 1 сат и 20 минута

19.00 часова / Новосадско позориште/Újvidéki Színház

Међународна селекција „Кругови“

Сташа Прах

ЛЕПА ВИДА

Гледалишче Копер /Teatro Capodistria (Словенија);

Словенско стално гледалишче Трст (Италија)

Редитељ, композитор и сценограф: МАРЈАН НЕЂАК

Драматург: СТАША ПРАХ

Сценски покрет: КЛЕМЕН ЈАНЕЖИЧ

Костимограф: ЈЕЛЕНА ПРОКОВИЋ

Видео продукција: МАРИН ЛУКАНОВИЋ

Сценски говор: МАРТИН ВРТАЧНИК

Дизајн светла: МАРЈАН НЕЂАК, ВИД ПРИНЧИЧ, АМАР ФЕРИЗОВИЋ

Асистент режије: РЕНАТА ВИДИЧ

Асистент костимографа: САША ДРАГАШ

Улоге

АЊА ДРНОВШЕК

РОК МАТЕК

ДАНИЈЕЛ МАЛАЛАН

БЛАЖ ПОПОВСКИ

У представи се користе делови текстова *Песме о Лейој Види* Франца Прешерна, *Лейа Вида* Ивана Цанкара, *Лейа Вида* у акцији Андреја Розмана Розе, *Ромео и Јулија* Вилијама Шекспира, *Дон Жуан* Молијера, *Сирано де Бержерак* Едмона Ростана, као и текст песме „Хрепенење“ (Фараони) и сајта Евијан Вајти. Такође се користе песме „Знам да припадаш некоме“ (Иво Робич) и „Хвала ти, мама, хвала“ (Мајда Сепе), те снимци које је направила НАСА.

Представа траје 1 сат и 10 минута.

21.00 час / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Такмичарска селекција

**Према истоименом роману Иве Андрића
ГОСПОЋИЦА**

Народно позориште Републике Српске Бања Лука
(Република Српска, Босна и Херцеговина)

Режија и адаптација: ЂУРЂА ТЕШИЋ

Драматизација: ВАЊА ЕЈДУС

Сценографија: ДРАГАНА ПУРКОВИЋ МАЦАН

Костимографија: ИВАНА РИСТИЋ

Композитор: ВЛАДИМИР ПЕЈКОВИЋ

Сценски покрет: ЕМИР ФЕЈЗИЋ

Дизајн светла: РАДОМИР СТАМЕНКОВИЋ

Драматург: АЛЕКСАНДАР ВАСИЉЕВИЋ

Лектор: НАТАША КЕЦМАН

Улоге

Госпођица: СЛАЂАНА ЗРНИЋ

Мајка/Наратор: НАТАША ИВАНЧЕВИЋ

Јованка/Госпођа са шеширом/Рођака/Наратор: СЊЕЖАНА МИШИЋ

Дајца Владо/Ратко Ратковић/Гласови/Наратор: БОЈАН КОЛОПИЋ

Рафо/Петар Будимировић/Гласови/Наратор: ДАНИЛО КЕРКЕЗ

Резика/Рођака/Карменсита/Наратор: БЕЛИНДА СТИЈАК

Весо/Поп/Симо/Рођак/Музичар у кафани/Гласови/Наратор: ПАВЛЕ ПАВИЋ

Музичари:

АНАСТАСИЈА МАРИЋ, виолина

МАРКО КОВАЧИЋ, контрабас

Представа траје 1 сат и 30 минута

Међународна селекција „Кругови“

ЛЕПА ВИДА**ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА**

ЛЕПА ВИДА, писац **Сташа Прах**, режија **Марјан Нећак**; Гледалиште **Копер / Teatro Capodistria** (Словенија), Словенско стално гледалиште **Трст** (Италија)

Најновија драмска варијација Сташе Прах на тему мотива о Лепој Види, константном миту словеначке књижевности, драматуршка је подлога за сценско-музички спектакл Марјана Нећака, раскошну, визуелно и музички богату представу-метафору о Жени, чежњи, љубави и страсти.

ЕКС ЛИБРИС

Миљивоје Млађеновић

ЛЕПА ВИДА:

Уопште се не осећам вољено. Потпуно супротно.

Под изговором да си 'фин' и 'користан', осећам се спутано, одбачено, посрамљено и потпуно невољено.

У твојој љубави се осећам напуштено! Разумеш ли то?

Дубоко у себи осећам да ти имаш визију каква треба да будем. Своју визију. Не моју!

Твоја визија изгледа као да је љубав, а ја је осећам као насиље. Разумеш ли?

Нећу се више мењати да бих ти угодила!

ЛЕПА ВИДА:

Осећам се сигурно, примећено, поштовано због тога што јесам.

Без твог притиска, твојих захтева да се морам одрећи себе и бити другачија, излечена, преображена, просветљена, пробуђена, поправљена, боља, без твог притиска могу боље да сагледам себе.

Могу да откријем своје унутрашње биће. Дубље дишем.

Моја чула су сада оштрија.

Требају ми моји одговори, моја истина, не твоја.

Хоћу постојаног и правог мушкарца, не стручњака или спасиоца.

Да ли видиш кад покушаваш да ме избавиш да заправо самог себе запостављаш?

Бежиш од свог сопственог немира, свог неискоришћеног потенцијала, и фокусираш се на мој.

Не желим да имам такву улогу. Прекинемо овај круг заједно!

Хајде да престанемо да покушавамо да поправимо или спасемо једно друго. Уместо тога, хајде да се волимо.

Да се једно другом клањамо. Једно друго да благосиљамо.

Да се грлимо. Такви какви јесмо.

СПИСАТЕЉИЦА(Сташа Прах, *Леја Вуга*)**Сташа Прах**

Завршила основну музичку и балетску школу у Марибору (програма клавира и балета) и средњу уметничку школу у Новој Горици, након чега је студирала драматургију на Академији за позориште, радио, филм и телевизију у

Љубљани. Била је део импровизаторског позоришта 15 година, од којих је 10 провела као глумица-импровизаторка, а касније је преузела улогу судије и модератора. Била је један од главних тренера у европским пројектима „Младо позориште“ и „Младо позориште у покрету“, као и „Песници данашњице, гласови сутрашњице“. Већ деценију и по ради са Пионирским домом у Љубљани као члан жирија Дечјег позоришног фестивала „Позоришни снови“, а води и радионице за менторе дечјих позоришних група.

Као драматург учествовала је у драмским, луткарским, плесним, балетским и оперским представама и продукцијама. Определивши се за драматургију, донела је свесну одлуку да са сцене пређе у најскривеније делове позоришне продукције. Занимало ју је све што је било невидљиво, нематеријално, магично. Желела је да ствара свеобухватно и да се посвети најширем спектру позоришног спектакла. Као драматург, веома је свесна кључних тачака позоришног живота: брига и осећај за публику – стварање за децу, за унутрашње дете у сваком одраслом и обраћање посебне пажње на позоришни програм (једини материјални документи пролазне позоришне продукције); посвећеност и посвећеност сцени – медију, који сам по себи скрива цео свет и истовремено нам га нуди за преузимање; и бити свестан и скроман међу одабраним колегама (повезивање кроз енергију која покреће хармоничну стваралачку снагу).

Леја Вуга је њен драмски деби.

РЕДИТЕЉ

Марјан Нећак

Рођен у Битољу 1976. Интересовање за компоновање показује још од школовања у музичкој школи, где је учио контрабас и соло певање. Након завршене средње музичке школе, дипломирао је компоновање на Одсеку за филм и позориште Факултета примењених уметности

ESRA у Паризу, Скопљу и Њујорку. Од 2003. ради као ванредни професор на предмету Сценско певање – интерпретација, на Факултету драмских уметности у Скопљу.

Његово композиторско дело је изузетно цењено и високо оцењено на више од четрдесет фестивала у Македонији и иностранству. Од 2013. бави се и режијом.

Потписује музику за представе, опере и балете, мјузикле, филмове, телевизијске емисије и различите врсте перформанса, интегришући и прожимајући – на посебан и препознатљив ауторски начин – електронску музику испрелетену са фолклором Балкана. Његов рад је толико разноврстан да његов опус импресионира обимом и жанром, па се чини као да – нема граница. Аутор је више од 200 представа, од којих је 30 дечјих. Ради у скоро свим позориштима широм Балкана и Европе.

Као логичан закључак свог композиторског и редитељског рада и тежње за тоталним позориштем, 2015. у Битољу оснива Покретно музичко позориште (ММТ), које као део савременог музичког театра има за циљ да укључи оперску форму, визуелне уметности и образовне пројекте који су намењени међународној публици широм света. Главни принцип ММТ-а је да се различити језици не сматрају баријером, већ извором креативности, док је прожимање различитих култура богатство! Први пројекат Покретног музичког позоришта била је моноопера *Дневник лудака* по приповеци Николаја Васиљевича Гогоља. Марјан Нећак је аутор адаптације приповетке, музике, режије и сценографија. Од првог извођења, средином 2015. у Битољу, представа је уврштена на репертоар ММТ-а и не престаје да добија фестивалске награде, укључујући и оне у Северној Македонији, Хрватској, Србији, Црној Гори и Канади.

КРИТИКА

(...) Поставка *Лејџа Вида* била је све само не лака, јер било је потребно на иновативан начин креирати мотив отмице жене и мајке и накнадне чежње за дететом и домом, јер је традиционална перцепција Вида код Словенаца већ сада установљена народном песмом, Прешерном, Цанкарном и неким савременим ауторима. Сви они представљају наративну осу премијере у Копру (посебно бесмртни Прешернови стихови), али са уочљивим конотацијама синтетизованим у питању: шта је са љубављу? Изгледа једноставно, али није.

Редитељска идеја Марјана Нећака обликовала је наше раскомадано, расцепкано време, време које је изгубило равнотежу и чежњу, али морамо да га поново оживимо да би опстало, са прецизним бројем слика и сцена, психолошким слојевима, траумама одласка, раздвојености и покушаја да се поново врати. У представи постоји обиље метафоричких супстанци које наглашавају поетичку перспективу трагичке радње, која се не мора понављати, као што је опште познато. Сцене као да су у хаотичној дисонанци, као комадићи ван контроле, али из овога се рађала чудесна емоционална хармонија, час са оштрим ивицама и крицима, час са нежним додирима чежње, час са тихим растанком и са повратком у тишини таласа мора. Била је то свеобухватна позоришна представа с подједнаким уделом музике, која је на неким местима појачала или допунила вербални исказ исповедањем изразито карактеристичне мелодијске особине саксофона у интерпретацији Данијела Малалана или певањем сва четири протагониста. Укратко, *Лејџа Вида* као представа је леп пример музичког позоришта које утире свој пут током последње две деценије.

Главну улогу игра Ања Дрновшек, показујући широк спектар говора тела и унутрашње дубине. Њена Вида је страствена, али се та страст испољава и кроз тугу која спречава Вида да слободно изађе из своје љуштуре. Вида чезне, чезне за еротским искуством, чезне за љубављу, чезне у мајинском смислу. Изнад свега, она жуди за својом женском посебношћу, кроз коју теку све друге чежње – са овим покушаја да достигне коначну чежњу – пуну катарзичну љубав.

Блаж Поповски, Рок Матек и Данијел Малалан различите су перспективе Видине чежње, њено огледало. Поповски је љубавник и заводљиви киднапер, Малалан напуштени отац са горким разочарањем (губитак љубави такође је наглашен у последњој сцени где се Бержерак скоро раскида због својих борби), Матек као усамљени син без оца и мајке, емоционално проницљив сведок жудње одлучности. Представу копарског позоришта употпуниле су видео пројекције Марина Лукановића, костими Јелене Проковић и рад сценографа Клемена Јанежича.

Сценографски, *Лейа Вида* се дешава на белом мору које пршти узбурканим таласима, али и умирујућим ваздухом без ветра. Сви смо на овом мору. Представа нас немило-срдно пита куда пливи наш брод и да ли смо спремни да се поново вратимо својим коренима.

Мариј Чук
Приморски дневник, 14. фебруар 2023.

[...] Драматург Сташа Прах имала је потпуну аутономију при писању. Написала је свеж, оригиналан поглед на Вида као жену у модерним временима, што је за многе људе на много начина једноставно ПРЕВИШЕ. Вида превише жели, превише осећа, превише сања, превише размишља. Сву сложеност њеног унутрашњег света одлично је дочарала Ања Дрновшек, која је лик схватила изнутра и заиста га у потпуности отелотворила. Њену заокупљеност концептима о томе каква би модерна жена требало да буде на одговарајући начин потенцира и сценографија у форми решетки кавеза, за које је била причвршћена глумичина велика лепршава сукња. Дрвена лутка коју је глумац Рок Матек држао у рукама и с времена на време са њом љутито разговарао, такође је додала важну перспективу разумевању различитих улога које жене живе. Хепенинг на сцени снажно је подржан музиком. Песме које певају глумци подржавају наратив и додају неке боје поруци коју представа преноси. Да закључимо, пре свега, представа *Лейа Вида* је гласан плач. Крик да се скину слојеви које су жене годинама стављале на себе, утишавајући своју чежњу за слободом. Лепа Вида Сташе Прах је бунтовница, жена која је страствена, одана и дивља и која се усуђује да сања.

Ана Розман
Радио Словенија, 11. фебруар 2023.

У ВРЕМЕ НЕСИГУРНО

НИ ЧЕЖЊЕ ВИШЕ НЕМА, СВЕ ЈЕ ИСПУЊЕНО

Ања Дрновшек: „Тешко је говорићи о Лейој Види, она брзо постоје клише. Можда зашто што је што наш миш, сви познајемо различите верзије њене приче. О Лейој Види се не да говорићи. Нашу Лейу Вида можете само осећати.“
/ www.regionlobala.si

„Лепа Вида“ на Позорју

Текст Иван Цанкар (1912), режија Миле Корун, Словенско људско гледалиште Цеље (1980); режија Мета Хочевар, Словенско стално гледалиште Трст (1989)

Текст Руди Шелиго (1978), режија Франци Крижај, СНГ Марибор (1980)

(Цанкар) МРВА, писар пијанац: Бог је човеку дао чежњу, а за циљ га је преварио. Хромом је показао стрми пут: ето, корачај! – а штаке му није дао...

Тек кад је „жалост највећа“, човек заслужује свој „спас“... Кад после дуга пута који је прошао у разочарању, патњи и беди, човек буде у стању да се отвори непосредној метафизичкој општости која твори његову суштину. У том тренутку пут престаје.

(Цанкар) ПОЉАНЕЦ, болесни студент: Као да стојим на високој планини, сав обасјан сунцем – а свуд наоколо васиона, вечност, и ја вечан... О, брате, ни чежње више нема, све је испуњено...

(Шелиго) ЛЕПА ВИДА: Желим да будем смртна, желим судбину која ће ме водити по својим тајанственим путевима и учинити беспомоћном. Желим да искварим у неком немиру. Срце ми чезне за тиме што немам и чиме не владам, и што није у мојој моћи. Желим на бескрајни пут... Желим у даљине незнана... У мени се живо биће бори за своје рођење. Шта да учиним?

ВОУВЕЛ: Одбаци мач и жезло! Спустила си се. Склони се...

ВИДА: Нисам још. Још сам богиња Вида!

Миле Корун (1977): ...Сваки крај је почетак нечега новог. Али шта је то ново? У чему је? Или та свест о новом, ономе што долази – свест о вечном кретању – девалвира тежину смрти? По свој прилици, не. Само је олакшава. Прожима светлосту. И можда је чак чини смисаоном. То је већ велики успех. Да лакше преживиш. А тежина неминовности краја остаје. Понекад се чини да негде за мојим леђима седи сам Цанкар. Седи и ћути. Као сама та неминовност. И нешто бескрајно меланхолично и носталгично ме обузима. Као да ћу се удавити...

Мета Хочевар (1989): ...Тако живот постане карневал. Сваки живот почиње у покладну суботу а завршава се чистом/пепељавом средом.

Приредила Александра Коларић

Такмичарска селекција
ГОСПОЋИЦА

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

ГОСПОЋИЦА, писац Иво Андрић, драматизација Вања Ејдус, режија Ђурђа Тешић; Народно позориште Републике Српске, Бања Лука (Република Српска, БиХ)

Вешт је спој епског и драмског начинила Вања Ејдус драматизујући роман *Госпођица*. Духовно посрнуће протагонисткиње Рајке има зачетак у трауматично доживљеном и протумаченом аманету њеног оца о важности штедње. Редитељски поступак Ђурђе Тешић одише поетски наглашеном стилизацијом и визуелизује два сучељена погледа на свет: рационалност „обичног“ света, с једне стране, и извитопереност тврдичлуком захваћеног бића, с друге стране. Динамика представе са нимало безазленом метафоричком слутњом о Новцу као врхунаравном господару људског живота, подстакнута је, колико комичним ситуацијама у које запада главна јунакиња, толико и музичким ритмовима и функционално употребљеним сонговима који прате радњу и успело дочаравају атмосферу Сарајева и Београда тридесетих година прошлог века.

Миљивоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

МАЈКА: Гдје су кафа и шећер, цијелу кућу сам претурила?

ГОСПОЋИЦА: У кухињском ормару.

МАЈКА: Ормар се заглавио.

ГОСПОЋИЦА: Није се заглавио, закључан је.

МАЈКА: Шта си сад намислила?

ГОСПОЋИЦА: Што сам ја намислила, то ти нећеш разумјети.

МАЈКА: Дај ми кључ. Теткама кафу да скухам.

ГОСПОЋИЦА: Теткама не треба кафа. Доста им је што су овдје и што намјештај хабају.

МАЈКА: Какав намјештај, кад си све расклонила, нема се гдје сјести.

ГОСПОЋИЦА: Нек сједну на сандуке, неће дебелим гузицама ништа фалити.

МАЈКА: Срам те било! У ову кућу више нико неће ући! Почело је и да смрди.

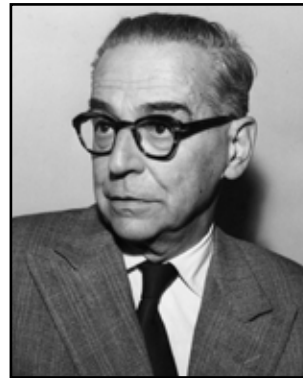
ГОСПОЋИЦА: Не мора нико ни да улази. Не дам кључ.

МАЈКА: Срамота ме је, сине. Не знаш шта говориш. Још си дијете. Бог нека ти опрости.

ГОСПОЋИЦА: Не призивај бога. Знаш ја добро шта радим. Не призивај бога.

(*Госпођица*, према истоименом роману Иве Андрића, драматизација Вања Ејдус)

ПИСАЦ

Иво Андрић
(1893–1975)

Рођен у Долцу код Травника. Гимназију завршио у Сарајеву, а као гимназијалац био је припадник покрета Млада Босна и страствени борац за

ослобођење јужнословенских народа од Аустроугарске монархије. Филозофију студирао у Загребу, Бечу, Кракову и Грацу, где је и докторирао. Говорио француски, италијански, немачки, руски, пољски, грчки и латински. Књижевне прилоге објављивао од 1911. у 160 књижевних часописа у земљи и иностранству.

Између два светска рата налази се у дипломатској служби у конзулатима и посланствима Краљевине Југославије у Риму, Букурешту, Грацу, Паризу, Мадриду, Бриселу, Женеви и Берлину, а за време Другог светског рата живи и пише у Београду. У том периоду објављује романе *Госпођица*, *Травничка хроника*, *На Дрини ћуприја* (Нобелова награда за књижевност, 1961), а роман *Проклећа авлија* настао је 1953. *Омерџаша Лаџас*, недовршен роман, објављен је постхумно, 1977.

Поред романа писао је и песме у прози (*Ех pronto*, *Немири*), приповетке – важније збирке: *Приповешке I, II*, *Изабране приповешке*, *Мост на Жейи*, *Аска и Вук*, *Жеђ*, *Јелена, жена које нема*, *Немирна година*, *Мусџафа Маџар*, *Жена на камену*, новеле (*Пуш Алије Ђерзелеза*). Писао и поетске записе (*Знакови*, *Сјазе*, *лица*, *предели*), есеје и бавио се преводилаштвом.

У већини дела описује живот у Босни из ближе и даље прошлости, расветљава друштвене ломове и супротности које су проузроковане углавном националним и верским разликама.

Иако сам није писао за позориште, више Андрићевих приповедака, новела и романа драматизовано је и с успехом извођено на сцени или адаптирано за филм и телевизију.

У Београду је, након пишчеве смрти, основана Задужбина Иве Андрића; прва и најважнија одредба пишчеве опоруке била је да се његова заоставштина сачува као целина и да се, као легат, односно, задужбина, намени за опште културне и хуманитарне потребе. На основу пишчеве тестаментарне воље, сваке године додељује се Андрићева награда за причу или збирку прича написану на српском језику.

АУТОРКА ДРАМАТИЗАЦИЈЕ

Вања Ејдус

Дипломирала глуму на Факултету драмских уметности у Београду, у класи Гордане Марић. Професионално је глумом почела да се бави још као студенткиња, а већ 2002. добија Стеријину награду за насловну улогу у *Хасанаџиници*, у режији Ја-

гоша Марковића. Глумила у низу домаћих филмова и ТВ серија (*Балкан експрес*, *Кројачева шајна*, *Маска*, *Миришчише на Балкану*, *Јајодићи*, *Влажност*, *Мама и шајша се иђрају рајша*, *Једини излаз*, *Дуј мору*, *Небеса*). **Чланица народног позоришта** од 2002. (*Хасанаџиница*, р. Ј. Марковић, *Фауст* 1, 2, р. М. Ерцег, *Три сесџре*, р. В. Огњеновић, *Ромео и Јулија*, р. И. Вујић, *Сексуалне неурозе наших родишеља*, р. Т. Мандић Ригонат, *Базен без воде*, р. Ђ. Тешић, *Живош или џозоришше*, р. Г. Лебовић, *Муке са слободом*, р. В. Огњеновић, *Усџаванка за Алексију Рајчић*, р. Ј. Ђорђевић). Низ улога остварила и у Југословнском драмском позоришту, Позоришту „Душко Радовић“, ЦЗКД-у, Бетон хала театру, Мадленијануму.

Сем Стеријине награде, носилац Годишњих награда Народног позоришта (2015, 2018, 2019), Награде за глумачку бравуру на 5. Позоришном фестивалу „Буцини дани“ у Александровцу (2018), „Златне значке“ Народног позоришта (2021). За наслову ролу у представи *Усџаванка за Алексију Рајчић*, вишеструко је награђена: Награда „Зоран Радмиловић“ за најбоље глумачко остварење на 31. „Данима Зорана Радмиловића“, Награда „Раша Плаовић“ Народног позоришта за најбоље глумачко остварење на свим београдским позоришним сценама у сезони 2021/2022, Награда за најбољу женску улогу на 7. Фестивалу „Позоришно пролеће“ у Шапцу (2023).

РЕДИТЕЉКА

Ђурђа Тешић

Рођена у Београду. Дипломирала позоришну режију на Факултету драмских уметности у Београду, 2002. Режијала је савремене домаће и стране комаде, као и домаће и светске класике на сценама Народног позоришта у Београду, Битеф театра, Српског

народног позоришта у Новом Саду, Атељеа 212, Београдског драмског позоришта, Малог позоришта „Душко Радовић“, Позоришта „Бошко Буха“, Народног позоришта Републике Српске, Центра за културу Тиват, Позоришта и опере Мадленијанум, Народног позоришта Суботица, Позоришта Приједор, Народног позоришта Ниш.

Режије У Народном позоришту Републике Српске: *Дом Бернарде Албе* Ф. Г. Лорке, *Госџођица Јулија* А. Стриндберга, *Три сесџре* А. П. Чехова, *Женидба и удадба* Ј. С. Поповића, *Подвала* М. Глишића, *Школа за жене*, Ж. Б. П. Молијера.

За представу *Госџодар мува*, 2010, добила је Специјалну награду за нове позоришне тенденције на међународном ТИБА фестивалу, а за представу *Овај ће биши друђачију*, 2019, Награду за режију „Љубомир Муци Драшкић“.

КРИТИКА

Крпеж и трпеж

(...) Ејдусова је одолела потпуном превођењу изврсне литературе нашег нобеловца у драмску форму, којој се и сам писац опирао. Уводећи колективног Наратора, ауторке, писац и редитељ постигли су како сценску лепоту оригиналног текста, тако и аутентичност појаве саме Рајке Радаковић (изврсна Слађана Зрнић), која као да природно израња из опсесивности сарајевског и београдског (полу)света... Зачудност овој интимној причи додаје и сама сцена, двоструко уоквирена (Драгана Пурковић Мацан), али и жива музика, која сонгу даје аутентичност и радњу удаљава од ситног реализма.

Актанцијалне групе које редитељка одређује да носе причу (суграђани, радници, рођаци, београдски ветропири и бацачи магле...) служе да радњу ефикасно ритуализују и дају јој значај епског приповедања, некако митског. У тој концепцији потпуно је оправдано да Рајка, у црном дугом капуту (костим Ивана Ристић), са вечитом актенташном у руци и у мушким ципелама, своје тренутке нежности из младости, према мајци и ујаку и закаснелом, погрешном блеску страсти према београдском преваранту, у овој представи користи као „гориво“ за уврежено, традиционално неповерење према људима, од којих очекује само зло и пљачку.

У бањалучкој *Госпођици*, како је Вања Ејдус анализира и Ђурђа Тешић тумачи, над друштвеним одбацивањем старе шкртице преовлађује анамнеза посрнућа њеног ума, као нека плесно-музичка партитура која има гвоздене, вековне законе. Тај женеовски ритуал зла донекле оправдава наративност читаве представе, даје мотиве, чињенице, а драмски је боје тачно постављени и протумачени ликови изузетних Наташе Иванчевић (Мајка), Бојана Колопића (Дајца Владо), Данила Керкеза (Рафо)...

Злосрећна Рајка Радаковић, у клопци первертиране страсти за чувањем и стицањем, у магновењу сећања на читав свој неостварени живот, по Андрићу заувек остаје у београдском егзилу, у Стишкој (данас Голсвордијевој) улици, број 14, а ова представа је истинито ставља у ширу слику, у центар неуроде, која плаши својом актуелношћу у савременом свету трке за стицањем и надмоћи над недужним жртвама.

Драгана Бошковић
Вечерње новоси, 20. фебруар 2023.

Кловнови у циркусима живота

На сцени у представи *Госпођица* пратимо духовни суноврат протагонисткиње Рајке, особе која у сржи негира живот, у времену Првог светског рата. Подстакнута искривљено протумаченим мислима оца на самрти о важности штедње, она се постепено сасвим изолује од света, отпушта послугу, одбија пријатеље и фамилију, запушта кућу, истовремено се окрећући прекомерном згртању новца кроз трговину и зеленашење, подсећајући помало у томе на Брехтову Мајку Храброст.

Режија Ђурђе Тешић која се може означити као стилизовано-поетски реализам, вешто спаја епско и драмско, игру наратора и живих ликова. Занимљиво стилизована позорница уоквирена је са два искривљена гломазна дрвена рама, који се могу тумачити као оквири за две слике, два погледа на свет (сценографија Драгана Пурковић Мацан, костим Ивана Ристић). Један је поглед разумних људи које може да представља Рајкина мајка (Наташа Иванчевић), свесна ћеркиних странпутица, болесне за слепљености штедњом и новцем, а други је ишчашена Рајкина визура, сурово материјална, трагично исушена од живота, отргнута од племенитости и љубави. Слађана Зрнић успешно представља госпођицу Рајку као убогу, усамљену, скршену жену, заробљену похлепом и укинутом женственошћу. Зарађена брда новца и злата не дају јој ни лажну надменост, већ је остављају згрбљену у патолошком шкртарењу. Рајка је повремено и тужно комична у разним ситуацијама закидања пара, попут Молијеровог Харпагона, или његовог наследника, Стеријиног Кир Јање. Суптилне елементе комичног, кроз наглашени физички израз, уноси лик Јованке (Сњежана Мишић), предозимљиве и енергичне Рајкине пријатељице, као и ликови Рајкине фамилије, трио који подсећа на Нушићеве брбљиве тетке, малограђанке.

И у овој представи важни су музичари који све време прате радњу, упечатљиво одређујући њен ритам и јачајући поетску снагу извођења (композитор Владимир Пејковић,

Анастасија Марић, виолина, Марко Ковачић, контрабас). И овде су укључени сонгови, у ефектном финалу које емотивно продорно сажима мисли о пролазности и изгубљености таквог живота. Певање је усклађено са другим поступцима стилизације, колективним, симболичким тумарањем наратора са коферима, громогласним хорским лупањем ногама у под, у означавању претње долазећег рата и другим физичким, симболички изражајним решењима (сценски покрет Емир Фејзић). Она суптилно заокружују ову вредну представу о трагедији света где је Новац постао бог, несумњив метафорички исказ нашег времена.

Ана Тасић
Полишика, 18. фебруар 2023.

„Госпођица подсећа на данашње време, које тлачи свакога и у коме нема савести, у коме свако граби и сналази се само за себе, у коме је новац постао божанство“, реченица је редитељке Ђурђе Тешић коју ваља имати на уму прије гледања ове представе. Све у свему, *Госпођица* Ђурђе Тешић је посланица за љубитеље драме, односно класичног позоришта заснованог на вишеслојној, те дословно и убједљиво испричаној причи. Поред приче, кључ таквог позоришта су глумачке вјештине.

Од ауторске екипе значајно је поменути и Драгану Пурковић Мацан, која је била задужена за сценографију, Ивану Ристић која је радила костиме, Владимира Пејковића, композитора, те чланове новооснованог Симфонијског оркестра НП РС Анастасију Марић и Марка Ковачића. Они су уживо на сцени свирали виолину и контрабас те тако допринијели посебној атмосфери представе. Захваљујући њиховој пратњи у једном тренутку комада Слађана Зрнић демонстрира чак и пјевачке вјештине, те ставља печат на још једну изванредну улогу у богатој каријери.

Не знамо и не можемо да знамо шта би Иво Андрић казао на ову позоришну интерпретацију његовог романа *Госпођица*, али сигурно би о утисцима, били они на крају позитивни или негативни, размишљао бар неколико дана.

Милан Ракуљ
Независне новине, 18. новембар 2022.

У ВРЕМЕ НЕСИГУРНО

ТРИ ЖЕНЕ: ГОСПА НОЛА,
РАЈКА РАДАКОВИЋ, ПЕТРИЈА

„Госпа Нола“ (Станојла Перчинова,
Исидора Секулић,
Кроника њаланачкој тробља)

„Госпођица“ на Позорју: Призори из живоша и сна једној карактера, текст Милосав Мариновић, режија Милош Лазин, Народно позориште Мостар (ван конкуренције, 1984). На једном месту у роману Андрић каже: „Одевена је изван свих времена и мода.“?... Покушали смо да драматизујемо, театрализујемо архетипско у сукобу карактера, у слепој игри случаја при расподели карактерних особина да сместимо „карактер“ у драму пре но што постане власништво каквог „драмског карактера“... Карактерна маска античког глумца морала је да одговара крају трагедије (*corriger la fortune* – исправити судбину)... Постоје два пола стварности – живот и смрт... Ово је „прича“ о екстремно изабраним средствима / М. Мариновић

Увеличане слике и досагне мачке: То си онда имао такви способни фотографи. Ти му даш сасвим малу сликицу, он ти направи увеличану. Ти му даш две сликице, он ти направи једну велику, тако кај да сте се сликали зајно. Главу ти, овако, један на другог наслони. И још ти понешто дода, лепу блузу, ел хаљину ел косу андулирану...

Тео мој Добривоје да ме најури. Цео ми живот зацрнише, не могу више да живим. Ал' кад сам га волела. И тако он мене бије, а ја га волим. И надам се да ће ми се врати. Он мене јури, а ја пођем неколико корака, па му се врнем на праг. Кај куче. Плачем и молим га да ме опет прими. „Ћу се поправим“, плачем, „Добривоје. Све ћу да чиним, оно што ми кажеш и што не кажеш, само ме остави код тебе.“...

Остаде изнад мене само оно Радованово блејање. Не знам ја више да л' то још човек виче или брда сама од себе одјекују. Седим онако и ни сузе не бришем. И не плачем више, суше се моје сузе. Фала ти, Мисо, за лепу свирку.“

И пођем полако надолу. Идем према оно црно блејање отуд, што сад све ређе и ређе и све слабије бива. Заморило се, јадно, већ и оно.

Мој домазлук ме доле чека, сигурно ми се чуди ди сам до ово доба. Кокоске треба у кокошарник да запрем, прасе да нараним, мачкама млеко да сипем. Не смем ја њи да заборавим...

„Еј, боже, боже“, реко, „што ме онда кад узме овај проклети купус у руке ниси одма на лице места згромио, но си ме пуштио да другоме зло наносим? Што да он место мене испашта? Не знаш ти, шта сам ја урадела. Ја сам се од једног свеца, од светога Врача, огрешила, расађивала сам неки купус баш на његов дан, и он ме сад кажњава. И то мојег Мису кажњава место мене. Еј, боже, боже, ни ти за правду не знаш.“ / Драгослав Михаиловић, *Петријин венац*

Приредила Александра Коларић

ИНТЕРВЈУ

Југ Ћорђевић
редитељ „Успаванке за
Алексију Рајчић“

ОДУВЕК ЖИВИМО У ФОЛКЛОРУ
НАСИЉА

Чему служи одбрамбени механизам, то ако жмуриш на насиље, ако ти је те теме превише, јер оно – насиље – сутрадан продре кроз твоја врата. Уђе и више немаш живот. На концу, увек зазвони теби. У еху прича о насиљу, шокантном броју убијених и исто тако силном претучених жена, али и најновије трагедије која се 3. маја догодила у „Рибникару““, почео је разговор о представи „Успаванка за Алексију Рајчић“. Говори њен редитељ, Југ Ћорђевић...

Човеку се разне идеје мотају по глави, а само неке постају сасвим реалне, реализују се. Шта је пресудило да ова идеја о „Упаванки“, оваква, постане и представа? Живимо у времену које, нажалост, даје много идеја, прилика и догађаја да се бавимо темама насиља – над женама и у широј заједници – у свим сегментима нашег друштва... Треба наћи добар угао, да не буде увредљиво за жртве, кликтабилно за оне којима је насиље инспирација и жеђ, мора бити саосећајно, упозоравајуће, прецизно и одговорно...

Фото: Б. Лучић

Уочи премијере имали смо контролну пробу на коју су дошли млади студенти, углавном режије, и њихов коментар је – представа је супер, али превише је те теме. И онда смо кренули да причамо шта значи „превише те теме“, да ли може бити превише приче о злостављању жена у друштву? Настојали смо да теми насиља не приступимо тако да буде могућа нека врста ретрауматизације жртава. Оно што сам, поводом ове теме, гледао на нашим сценама, било је да су се аутори трудили да на сцени реконструишу злочине о којима су говорили. То је легитиман приступ уколико сматрате да је то начин да се говори о злочину, али ја нисам склон тој врсти реконструкције, ми смо покушали да откључамо шта је и где се крије злостављање, а да није визуелно – да мушкарац пребије жену на сцени. Тематизовали смо злостављање жене у том оралном, аудио-вокалном, пре свега у фолклору насиља у којем живимо откако знам за себе. Управо ту смо пронашли неку нашу нишу, из које је произашли цела поетика и жанр представе. Ми смо то назвали – интимни спектакл.

Са социолошког аспекта врло је занимљиво проучити, а свакако и узнемирујуће, како се нове генерације чувају лоших вести: превише им је неке тешке теме, превише је приче о насиљу, ништа борба – само хедонизам... Да ли је таква врста чувања и штедње добра за садашњост и будућност једне заједнице?

Много путујем и, нажалост, немам прилику да дуже будем близу неке групе, на пример на факултету, па не могу то прецизно дефинисати. Поводом те контролне пробе, хтео сам да моје младе колеге, још студенти на академији, виде представу по савременом домаћем тексту која има стилизовану поетику. Ми робујемо неком психолошком реализму, поготово на академији, и студенти се тешко тога отарасе – и мени самом дуго је требало да га се ослободим. Кад сам чуо коментар да је превише приче о насиљу, почео сам да се питам откуд такав став, зашто та врста дистанце. Једини смислени одговор јесте да је то одбрамбени механизам. Тема насиља је толико потресна да људи траже начина да побегну од ње. Небављење том темом, непричање о њој, игнорисање те теме је начин да се спасу. И није то везано само за нове генерације. То се данас може чути доста често. Мени баш није јасан, ни близак тај став; ако причамо о позоришту, знам само једну представу која је третирала жене затворенице, а то су „Трпеле“. Једино објашњење је да је то неки одбрамбени механизам. Као људска бића имамо неке механизме којима се штитимо од тема које су болне.

Узнемирујући су подаци колико је жена, само ове године, доживело насиље, колико је њих убијено и колико је то насиље у медијима добијало нове форме насиља. Насиље се естрадизује, естетизује и промовише, не обавезно у таблоидним медијима. Држава га не санкционише и тиме нормализује и подржава. Је ли утопистички веровати да би се насиље смањило ако би држава осмислила озбиљну кампању против насиља, када би резервисала, рецимо 20 одсто простора у свим медијима, да – врло упорно и убедљиво, сензибилише јавност о томе где се крије насиље, ко су његови симболи, како га препознати, како га пријавити, како заштитити жртве, шта је примено, а шта није говорити у контексту жртава... Када би

Фото: Б. Лучић

то био национални програм, уместо фудбалског стадиона, да ли је наивно веровати да би било могуће преваспитати ово друштво?

Нисам паметан... Мислим да су се сви људи којима је стало до бољитка овог друштва, после ове трагедије у Београду, запитали како даље. Спас би био у томе да струка, стручњаци, у таквим ситуацијама које се дешавају једном у више никада, надам се, бивају позвани да реагују. Да то, без икаквих партијских примеса, заиста буду стручњаци – а свако у својој области зна ко је стручњак. У таквим приликама требало би да постоји кризни штаб који би имао план да стане уз – нарочито – младе људе као најугроженије у овој ситуацији. И треба сензибилисати људе, пробудити емпатију, која очигледно нестаје. Подсећати људе шта одређене околности могу створити, до чега довести... Сећам се кад сам прочитао „Омладину без бога“ Едена фон Хорвата, то ми је отворило очи да уочим и феномен трансгенерацијске трауме који ми изнова живимо. Приметио сам да су обојица извршилаца недавних монструозних злочина, генерација која је дошла после свих ратова. Дакле, нису имали искуство рата око себе, негде у еху – надамак њих. Значи, ПТСП није био окидач. Шта је било? Треба причати и о томе. Ми смо као народ и држава несклони да озбиљно засучемо рукаве и решимо проблем, него идемо неким брзим решењима, или прескакању решења односно проблема. Размишљао сам скоро о томе: откако знам за себе као свесну особу, не могу да кажем да је некада било боље. Одувек је овако. Стварно не видим да се ишта боље променило.

Чини се и зато што не знамо да поштујемо ни своје, ни туђе жртве. Заборављамо их, лако уваљамо у блато, од Гаврила Принципа и Иве Лоле до жртава у „Рибникару“. Овде не постоји ни култура сећања, скрнавe се споменици људима захваљујући којима кусамо слободу, а могли бисмо да научимо од јеврејског народа како се поштују страдали, како се то поштовање преноси с генерације на генерацију. Нико неће одржати концерт у Аушвицу, као што не би требало организовати свечани ручак пред Абердаревом, или ходати гробљем које је 3. маја настало у „Рибникару“, па ипак неки родитељи из „Рибникара“ хоће да њихова деца иду баш у школу у којој су убијена

нечија друга деца, неће у нову школу, далеко је у односу на ову која је постала гробље. Зашто не можемо да научимо бар неку лекцију од бољих од нас?

Не знам да ли се рационално може одговорити на та питања, али добро би било подсетити се на трагичне догађаје сличне овоме од 3. маја. Баш сам се сетио како је, после масакра на Новом Зеланду, њихова премијерка одлучила да се о убици не говори, да се не велича и не помиње. То је била прекретница – пребацили фокус на жртве и породице жртава, те на исцељење друштва и не бавити се култом убице, да је он у центру пажње. Ништа од тога не видим код нас. Јури се сензационализам, медији се баве крволоштвом.

У вашој представи, о том насиљу, једну од улога игра и музика. Она је озбиљан партнер глумцима, она подсећа, упозорава...

Јесте. Стално говорим да је Невена Глушица коредитељка ове представе. Кад сам први пут прочитао текст, осетио сам да је то нека врста ритма, текст је неки ритам, нешто што је из желуца, и одмах сам звао Невену с којом сам радио као асистент Милошу Лолићу у Народном позоришту. Она има веома истанчан музички – позоришни укус. Овом комаду, који је мало и фолклорни комад с певањем, она је дала савремени тон. Невена је својом аудио-режијом подржала нашу тезу да ова прича није само питање прошлости, већ и наше садашњости – нажалост, вероватно и будућности. Својом музиком, она је то подигла на нови ниво. Заправо, сви аутори који су учествовали у настанку представе, од драматурга представе Тијане Грумић, преко сценографкиње Андреје Рондовић, костимографкиње Велимирке Дамјановић, етномузиколошкиње Данице Крстић до Дамјана Кецојевића, који је осмислио сценски покрет, помогли су да представа и тема којом се бави добију нову перспективу за гледаоца.

Глумци, нарочито позоришни људи, врло су често иступали у јавности и заступали храбре ставове поводом разних аспеката нашег друштва, још од деведесетих. Ових дана и они сами су предмет напада... Све се мора увалати у блато... Како остати достојанствен у свему томе, а ипак говорити?

Овај напад на глумце је очајнички, популистички потез. Од кад је ова гарнитура на власти, не сећам се кад сам осетио да се они обраћају мени као грађанину. Они гаје неки свој популизам, имају неки свој народ и све што говоре – упућено је њима. Било која информација коју власт шаље, није намењена мени, ја нисам њена циљна група. Постоје они који чувају власт и они – остали – ми, који је нападају. Једини пут кад се они мени обраћају јесте када говоре нешто ружно о нама уметницима, интелектуалцима, позоришним људима. А како се не увалати у блато? Можда одговоре треба проналазити у ситуацијама из прошлости кад је популизам био у успону – како су људи опстајали, како су се тада интелектуалци суочавали са злом, како су се људи који имају етички компас борили с тим. Или се све ипак само од себе, и зла, урушило.

Снежана Милетић

Вања Ејдус
Алексија Рајчић у
„Успаванки за Алексију
Рајчић“

ПОЗОРИШТЕ ЋЕ УВЕК БИТИ ЖИВО

Глумица Вања Ејдус за Билтен говори о комплексности истраживања позиције жртве, о музици као партнеру на сцени и о томе колико је важно и нужно подстицати потребу другог да се слободно изрази.

Кажете да се увек полази од оног што је лично, од подршке жртви, о потреби оног ко је у позицији жртве да се из те позиције избави. Питам се колико смо заиста урадили да помогнемо другима?

То је тешко питање. Има људи који помогну и има оних који се окрену и оду. Мислим да има везе и са жртвом, од тога колико је она спремна да чује, прихвати и пусти друге да помогну. Рецимо, да чујем да неко неког туче, не бих могла да дођем на врата те жене и кажем: шта ти је, одреагуј! Не бих могла то да кажем ако не бих осетила да је и та жена отворена и спремна да уђем у њен простор. То је комплексно јер је потребна дозвола да се у нечији простор уђе, а опет потребно је и охрабрити жртву да вас пусти у тај простор који ће јој донети промену. То су врло деликатне ствари. С друге стране мислим да су се границе помериле, недавно сам чула да је жена пријавила мужа који је туче, рецимо. Рекла бих да таквих примера има све више, е, сад, то је у Београду. Како је у другим срединама не знам. И да се разумемо, насиље се дешава у свим групама без обзира на образовање и статус. Уколико представа покрене једну жену да пријави насиље

Фото: Б. Лучић

Фото: Б. Лучић

или напусти насилника, урадили смо велику ствар. Ствари се померају, али споро, јер то је зачарани круг.

Југ Ђорђевић се тиме бави и у „Нечистој крви“ – говори о матрици која се понавља генерацијама и не зна се ко ће је разбити. Овде је Алексија на известан начин разбија, али слободу налази у затвору. Како сте сарађивали са редитељем и са композиторком Невеном Глушицом будући да је музика необично важна у представи?

Прелепо је било радити са њима. Паралелно смо радили ми, глумци са Југом, а она са музичарима. Било је потребно пуно стрпљења мени, јер сам први пут радила музичку представу. Морала сам некад стрпљиво да седим и чекам. Они имају други систем рада, Невена ми је објашњавала: „То није као код вас глумаца кад кренете, па шта се деси. У музици то не може тако, они морају да буду беспрекорно увежбани.“ Много сам чекала у почетку. Међутим, кад сам чула музику, кад је то кренуло, ми смо прорадили и све је почело да се отвара, да се расцветавта као најлепши цвет без икакве муке и проблема.

Музика је ваш партнер на сцени, она звучи заумно.

Мени је и текст такав, кад сам га прочитала утроба ми се окренула, нешто се страшно снажно несвесно покренуло. И питала сам се како ћемо то да урадимо, међутим, када је кренула музика, постало ми је јасно. Правили смо једну другу, нову врсту позоришта које је мени веома узбудљива. Фантастично смо сарађивали, просто је текло. Себе сам изоловала два месеца, нисам излазила, једино да играм представе... Чак сам рекла породици да нема ручка (смех) два месеца. Фокусирала сам се на улогу и било ми је важно да је савладам до краја, јер су ме јако узбудили тај текст и та улога.

Алексија је све време у трауми. Ни после убојства мужа који је био њен крвник она се ње не ослобађа. Како сте на то реаговали?

Има тај моменат, а то је приповедање. Мени је занимљиво што је овај текст поетичан и трагичан, он је и ироничан и духовит. Ту ми је најузбудљивија иронија односно микс ироније и емоција који постоји. Она препричава причу

која јој се десила. Стално постоји одмак, она улази и излази из тога. Захваљујући томе стално сам имала однос према трауми, због одмака из целе ситуације. Комбинација емотивности и ироније давала је узбудљив спој за игру. Она коментарише и себе и друге и увлачи и публику у то.

Сам текст је пружио слободу за игру?

Јесте, ту је огроман потенцијал. Ритам и емоција и хумор и трагедија и пуно ироније, све је то био велики простор за игру.

Из места и времена у коме смо како видите будућност позоришта?

Светло, иако се повремено чини, са свим мрежама и серијама да то није тако. Али ова хиперпродукција снимања серија снажно је показала колико је позориште потребно и важно. Сад, хиперпродукције има и у позоришту и она може да угуши ствари, али имам осећај да ће позориште које је све преживело поново да добије свој узлет. Позориште ће увек да буде живо и да даје смисао онима који га стварају, као и публици. Позоришта су стално пуна, публици треба то живо на сцени.

Фото: Б. Лучић

Мајка сте кћерке, шта је важно да јој пренесете?

Учим је да зна да каже не. Подржавам је да буде своја, да се бори за себе.

Интегритет пре свега?

Тако је. Важно је да верује у себе и да има храбрости да каже не. Има проблема због тог некад у школи, али је и поштују управо зато што има став. Развијати код детета слободу да се изрази, мислим да је то важно. Да поштује своје и туђе границе.

Наташа Гвозденовић

ОКРУГЛИ СТО: УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ

МОРА СЕ УВЕК ЧЕКАТИ

Округли сто о представи „Успаванка за Алексију Рајчић“ (Народно позориште Београд) окупио је део глумачке и ауторске екипе, у разговору су учествовали глумица **Вања Ејдус**, редитељ **Југ Ђорђевић**, драматуршкиња **Тијана Грумић**, писац **Ђорђе Косић**, из Народног позоришта Београд **Молина Удовички Фотез** и композиторка **Невена Глушица**.

Влатко Илић је подсетио да на сваком округлом столу могу да се виде кроки цртежи Угљеше Цолића. Ова представа је рађена у копродукцији Стеријиног позорја, Народног позоришта у Београду и Фондације Нови Сад – Европска престоница културе. Текст је награђен на Конкурсу Стеријиног позорја за оригинални домаћи драмски текст 2020.

Гласање публике за најбољу представу УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ – 4,29

Ђорђе Косић рекао је да је рад на овом тексту почео од форме, од пародирања материјала епске поезије. „Ту сам препознао елементе који опстају у друштву. Начин на који се говори о темама насиља и борбе људи са насиљем није добар. Ова тема посебно је осетљива ових дана.“

Влатко Илић је рекао да је реч о родно заснованом насиљу, а то је прокоментарисала и **Тијана Грумић** рекавши да је то велика тема. „Обликовање овог текста је створило нову димензију тумачења да није патетично и тако се пребацује на универзални ниво. То подсећа на античку трагедију и тиме чувамо аутентичан језик, а поставка одговара на то што је Ђорђе дао у тексту.“

Ђорђе Косић рекао је да су му били важни стилски алати у избегавању неких тема. „Постоји засићење неком темом и неки страх прејак емоције. Публика има потребу да се

одбрани од нечега што је наша стварност. Та тема је довољно снажна и носи снажан набој па је било неопходно понудити неку контру и на тај начин изненадити читаоца. Рецимо сцена када супруг туче Алексију, а направили смо контру онеобичавањем.“

Тијана Грумић констатовала је да у језику постоје недостатности, кроз архаизме.

Вања Ејдус се укључила у разговор тврђом да је у овој представи важна иронија. „У питању је и приповедање и присећање на те догађаје, а онда излагање из тих сцена. Хумор је био важан у овој представи. Овај текст чини узбудљивим иронија, дистанца и хуморни отклон од ситуације.“ „Одлучили смо се да Алексија може бити свака жена и схватила сам да Алексија могу бити и ја. То је после добило карактеристике. Цео лик је саткан од ироније, она прави питу и чека мужа. Та игра с пуним покрићем и вером у то, али постоји отклон од свега“, додала је Вања Ејдус.

На питање да ли иронија има ефекте које прижељкујемо, **Вања Ејдус** је рекла да је реч о великој вери у то и да верује да ће то препознати публика. **Ђорђе Косић** је нагласио да се ради о занатској ствари и вештини постављања граница између ироније и истине. „Верујемо да ће публика знати да препозна ту границу.“ **Вања Ејдус** је додала да је доста тога до режије и музике. „Глумац може да донесе текст, али је важно како те у томе подржава режија. Она ти даје и пуни те креативним средствима, а тиме се добија пун одговор. Моје је да то играм до краја и да креирам неке своје начине.“

Редитељ **Југ Ђорђевић** додао је да је портретисање насиља на сцени најмање представљачко у овој представи. „Насиље би требало да буде у моралном смислу, о томе треба да се говори и да се пева, у том смислу је Невена Глушица на извешан начин коредитељка јер смо радили заједно. Прва ствар коју сам видео јесте ритам. Из тог ритма је изашло коначно решење како ћемо радити целу представу.“

Невена Глушица истакла је да је реч о поетизованој режији. „Схватила сам да је моја одговорност да нема отклона у музици. Трудила сам се да испратимо мелос. Лако је имати сакразам, посебно према народној музици, али смо се трудили да га немамо.“

Влатко Илић је подсетио да је на представи као сарадник-етномузиколог радила и Даница Крстић. **Невена Глушица** нагласила је да је она много помогла. „Било је важно што нам је објаснила неке ствари, нпр. певање у тепсију, што се повезује са Турцима, то је кад се деси неки акустични слом и онда остаје унутар просторије како Турци не би чули ван просторије. Даница нам је помогла да интервенишемо у тексту у детаљима који се дотичу наше традиције. Све нам је разложила и инспирисала нас је“.

Редитељ **Југ Ђорђевић** рекао је да је инспирација дошла на пробама. „Оног тренутка кад смо се спојили, наметнуто нам је у ком правцу ће се развијати представа. Пратили смо тај инстинкт.“ Нагласио је да то може бити и монодрама јер је ово прича о једној жени.

Фото: Б. Лучић

СТУДЕНТ КРИТИЧАР: УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ

ШТА ЈЕ АЛЕКСИЈИ ДОНЕЛА ИРОНИЈА?

Закључно са деветим мајем, од почетка године у Србији је убијено седамнаест жена у породично-партнерским односима. И док бројеви скоковито и неумитно расту (често иза затворених врата), комад „Успаванка за Алексију Рајчић“ Ђорђа Косића, у режији Југа Ђорђевића, говори о женама које су храбро одлучиле да стану на пут насиљу и утабају сопствени пут до слободе. Макар оне духовне. Инспириран књигом „Затворенице“ Милутина А. Поповића, Косић гради фиктивни лик Алексију Рајчић, која кроз овај текст постаје симбол свих затвореница Пожаревачког казненог завода које су убиле своје тлачитеље.

Овај комад писан је у стиху, у метру различитих народних обредних песама, док су ликови постављени налик грчким пратрагедијама, у којима се лик налази наспрам хора. Такав драматуршки поступак, из перспективе садашњег тренутка, даје неупитан коментар на односе у патријархалном друштву који вековима остају непромењени. Поступак коментарисања, дистанцирања и аутоироније као основу поставке овог текста преузима и ауторски тим (драматуршкиња Тијана Грумић, сценографкиња Андреа Рондовић, костимографкиња Велимирка Дамјановић, композиторка Невена Глушица, кореограф Дамјан Кецојевић), али се поставља питање: да ли је иронија прави начин за проматрање ове, најжалост, свевремене теме и шта се њоме на идејном плану постиже? Инспириран драматуршким грађењем ове приче кроз поетске слике, редитељ бира стилизацију као основно полазиште глумачке, просторне и костимске структуре. Наспран Алексије Рајчић постављени су мушки и женски хор са двоје хоровођа (Ива Милановић и Новак Радуловић) који заједно чине једно затворено, дубоко патријархално друштво из чијих се оквира не излази лако. Вања Ејдус на веома узбудљив начин гради Алексију као пркосну, врцаву и снажну девојку која и у кулминативним тренуцима своје судбине не оставља простор за сентименталност,

Фото: Б. Лучић

Фото: Б. Лучић

Вања Ејдус је рекла да је њен главни партнер на сцени музика. „Партнер ми је публика, али од ње немам реакције у току представе, а главни партнер ми је музика у току целе представе. Ово је било потпуно ново у позоришном процесу. Певачи имају посебан ритам рада. Било је потребно пуно стрпљења да се они упевају и да нађу мелодију. Радиле смо паралелно, али тек кад је дошла музика створила се целина. У музици не може да се мало оде у други тон, мора да буде све под крајем.“

Тијана Грумић сложила се да није било свесне идеје на почетку, већ се кроз рад дошло до коначних решења. „То брехтовско измештање нагласило је и визуелни идентитет представе.“

Редитељ **Југ Ђорђевић** нагласио је да сценографија може да буде звучна кутија. Андреа Рондорвић је надоградила идеју и направила плишану звучну кутију.

Молина Удовички Фотез нагласила је да је реч о неусаглашености где је све на свом месту, а то је слика света. „Мени се чини да постоје иронија и хумор, али они суштински не праве отклон већ наглашавају оно што је најбитније у представи.“

Влатко Илић је напоменуо да постоји поље напетости на пољу текста, а сценографија, музика, текст, костим и режија чине поље неусаглашености у односу на оно што је уобичајена пракса. То је прокоментарисала **Невена Глушица** рекавши да је било лакше да се повежемо кроз неусаглашености. Теже би било да се повежемо са тим да су били у српској ношњи и да је то веза са традицијом.

Сашо Огненовски из Македоније поставио је питање асоцијације на Амише, на шта је одговорио **Југ Ђорђевић** рекавши да је тражио сличност у традицијском смислу и реч је о асоцијацији на неку затворену заједницу.

Молина Удовички Фотез нагласила је да има много асоцијација на архетипско.

Селектор **Миљивоје Млађеновић** рекао је да је најбитнији текст: „Кроз драму Ђорђа Косића пулсира српска драма 20. века а можда и пре. У питању је фантастичан језички слој, језик диктира и режију и музику и све елементе представе. То говори да је и Југ Ђорђевић аутентичан и европски редитељ.“

Милена Кулић

већ мудро одлучује о сваком следећем кораку. Алексија је веома често аутоиронична, што се видно појачава од тренутка када први пут осети насиље. Њен дух као да бежи из потлаченог тела, што отвара пут ка кључној одлуци коју убрзо доноси. Вредно је истаћи сцену у којој мушки хоровађа из перспективе Стамата говори о првим ударцима, док Алексија игра на публику, насмешена, као да се говори о њеном подвигу. У овим тренуцима иронија функционише на прави начин и шаље особито јаку поруку. Публика у овој представи готово да је у непрестаном дијалогу са Алексијом и суптилно се поставља као сведоци посматрач који не реагује на њене вапаје за помоћ и одбија одговорност. Хоровађе су постављене као представници патријархата који, уз повремени емоционални однос према околностима, такође остају непромењени.

овог комада обучени као припадници амишке заједнице. Јасно је да ова одлука намерно измешта ликове овог комада, поново прави емоционалну дистанцу и осликава једну и данас веома затворену заједницу у којој је положај жене и даље веома упитан, међутим, уз повремене идејне асоцијације у женским ликовима, ово решење као да остаје на нивоу стилизације. На плану ритма и темпа представе, чини се да је друга половина доста развучена, што умногоме доприноси утисак о неколико надовезаних крајева представе. Овакав редитељски поступак може се повезати са једним од главних мотива текста – дугим и тешким чекањем, мада се то увођењем неколико симбола при самом крају (који стилски одударују од претходно формираног сценског језика) не може учитати тако лако. Многи би се сложили да позориште није простор који за задатак има постављање питања и давање одговора, међутим, у оштром грађењу емоционалне дистанце током читаве представе, сам крај као да је изгубио нешто конкретнији став и закључак о овој важној теми.

Маша Павловић

Студенткиња 3. године мултимедијалне режије
Академија уметности Нови Сад

ПОЗОРЈЕ МЛАДИХ

У АПСУРДНОМ СВЕТУ ВАЉА СЕ ФОКУСИРАТИ НА КОМИКУ

Публика Позорја младих ове године имала је прилику да погледа две представе настале по тексту Ежена Јонеска, од којих је друга изведена јуче. У питању је представа **Жак или њокорносџ** у извођењу треће године глуме Факултета уметности Приштина – Звечан (класа редовног професора Јовице Павића и доцента Игора Дамњановића). Слично као и када смо гледали представу по Јонеску, у извођењу студената глуме Академије уметности у Београду, и ова поставка драме **Жак или њокорносџ** фокусира се на комичке потенцијале Јонесковог текста, док је друштвено-ангажовани аспект, тачније критика грађанског друштва, стављена у други план.

Кроки сликара Уроше Цирића из представе „Уставања за Алексију Рајчић“

Мушки и женски хор (Сара Ристић, Невена Милошевић, Вера Зечевић, Младен Лукић, Горан Милошевић и Данијела Милошевић) својим сонговима гради атмосферу која на занимљив начин кореспондира са градацијом саме радње: уводне песме имају призвук дисхармоничности, док отварањем простора затвора, мелодија кулминира у потпуну хармонију, као и парадоксално осећање слободе и мира у Алексијином лику. Сценографски поступак простор ставља у нежнорозе плиш, који умногоме олакшава мотиве драмске радње. Закључно са пројектовањем породичне куће налик неком сласном кексу, чини се да дистанцирање у погледу простора није профункционисало на прави начин. Вероватно би најочитије питање у оквиру костимског решења ове представе било зашто су ликови

Фото: М. Блашковић

Прича драме, а и представе *Жак или њокорносѝ* тиче се једне породице чији су родитељи љуто разочарани својим сином Жаком, толико да имају честе вербалне и физички агресивне иступе. Ипак, као моменат зачудности и апсурдности, никада није објашњено зашто су родитељи у ствари разочарани у сина, чиме се изводи сатира буржоаског друштва и параноје да ће најмлађе генерације „упропастити“ часне породичне лозе. Родитељи покушавају да ожене Жака, али када он одбије обе младе које су му они понудили, међу ликовима настаје сукоб фарсичних размера.

Студенти треће године глуме Факултета уметности Приштина – Звечан уложили су велики напор да оживе ликове и апсурдне ситуације ове драме. То је евидентно још на самом почетку представе када **Анђела Петровић** оживљава лик мајке са невероватном жестином и огорченошћу, искаљујући бес свог лика на Жака ког публика у том тренутку не види јер седи у столицама леђима окренут публици. Нарочито се истиче и **Вања Халупа** која је скупшеним и крхким телесним ставом и старачком одећом успела да се уверљиво трансформише у лик бабе.

Прва половина представе је посебно духовита, када су глумци у врхунцу, а као нарочито комички успешна издваја се ситуација у којој отац (**Стефан Марковић**) прети да ће напустити породицу, те мајка и баба кукају на сав глас због његовог најављеног одласка, али му у исто време пакују кофере и прижељкују да оде. У другој половини представе комички квалитет опада, али то није резултат лоше глуме студената већ тешкоће у режирању Јонесковог текста који постаје до те мере апсурдан да позоришни уметници који инсценирају *Жака или њокорносѝ* морају озбиљно да се потруде да публику заинтересују да испрати причу до краја. Међутим, чак и у тим деловима се примећује предан рад глумаца (**Вук Симоновић** као Жак, **Јасмина Марковић** као деда, **Петра Замбони** која глуми обе несудбене младе и **Јован Јевтић** и **Невена Ковачевић** који глуме оца и мајку две младе).

Борисав Матић

СВЕ ПРЕДСТАВЕ СУ ДОБРЕ, АЛИ НЕКЕ СУ БОЉЕ ОД ДРУГИХ

Испитна представа студената 3. године глуме класе проф. **Предрага Стојменовића** и **Борке Томовић** на Академији уметности у Београду „Животињска фарма“ настала је по истоименој књизи Џорџа Орвела. Драматизација (драматуршкиња **Лора Џолић**) доследно прати Орвелову причу о насилној револуцији коју предводе немарни људи, у овом случају животиње, гладни власти, јабука и млека. Од племените идеје о социјалној правди и једнакости, животињска фарма се убрзо претвара у диктаторски, једнопартијски, аутократски систем. Иако је драматизација успела у контексту идеје, пунокрвних карактера свих животиња, доброскројених сцена, духовитости која уз сву озбиљност провејава код

Фото: М. Блашковић

Орвела, у неколико наврата прича је запала у репетитивност. Тако публика више пута гледа сцене чији је смисао исти – свирепост свиње Наполеона (одличан **Будимир Стошић**). Скраћивањем текста врло лако би се дошло до бржег темпа читавог комада. Са друге стране, како представе на Позорју младих представљају испитне радове студената и студенткиња глуме, могуће је да су драматуршке одлуке биле условљене испитним пропозицијама, те се не могу априори сматрати позоришним знаком. Колективна глумачка игра у „Животињској фарми“ је задивљујућа. Наорочито се истичу улоге искреног и правичног револуционара Сноубола (**Теодора Његомир**), послушне полтронке овце (**Анисја Стојковић**) и коња (**Лука Стевић**) који узалудно страда за систем који га искористићава и анскиозне, али одлучне и храбре кокошке (**Ања Радовановић**), као и опортуне кобиле (**Ника Матушић**) која говори монолог о слободи. Сценски покрет и говор су доследни, у маниру животиње коју тумаче, што успешно ствара потребну дистанцу, креира убедљивост приче и комиком релаксира напете и драматичне тренутке.

Пастелни костими (**Александра Стошић Крстовић**) заједно са сценом испуњеном сеном и макетом фарме у углу сцене визуелно маркирају простор. Како одмиче представа тако се макета више не користи, што је протраћен потенцијал, јер су њоме могле да се прикажу физичке промене на фарми.

„Живот ће тећи даље као и до сада – значи лоше“, каже мудри и искусни магарац (**Тоња Гаћина**) чија функција у комаду обједињује свевидећег приповедача и резонера.

Имплицирање, повлачење паралела и критиковање нашег система и власти кроз представу су врло очигледни. Одређене ситуације из „Животињске фарме“ (на велику жалост) подсећају на наше друштво. На пример, сцене у којима власт плагира историју и обмањује све животиње неистинама. Међутим, имитације премијерке и председника Србије чине се баналним, сувишним и немаштовитим.

Млади глумци показали су велику таленат и спремност да проговоре о важним темама нашег друштва.

Дивна Стојанов

ЈУЧЕ НА ПОЗОРЈУ

Дани књиге III

ЊЕНО ВЕЛИЧАНСТВО ГЛУМИЦА РЕНАТА УЛМАНСКИ

- Добродошли у Ваш Нови Сад, добродошли у Ваше Српско народно позориште, добродошли на Ваше Стеријино позорје – ово су топоними који су обележени Вама – овим речима је Александар Милосављевић, на трећем сусрету Дана књиге, дочекао глумицу Ренату Улмански, чија је величанствена монографија „Његово величанство: Случај“ представљена јуче. Књигу је приредио Марко Мисирача а издао Књажевско српски театар у Крагујевцу.

- Марко је имао проблем како извући из Ренате причу – не зато што је нема, људи воле Ренату и радо говоре о њој – јер је шкрта на речима о себи. Она о себи сведочи онда када говори о другима, речником проицљиве позоришне особе, особе која познаје позориште и разуме глуму. Зашто глумци воле Ренату – зато што она говори о ономе што је видела, а у томе нема суревњивости, ни зависти, већ само чисте анализе. Она је сама себе позиционирала као глумицу која не игра главне улоге, али их игра као главне. Све је то уткано у ову књигу, која је добар портрет Ренате Улмански, рекао је **Александар Милосављевић**.

Аутор **Марко Мисирача** изнео је да је годинама радио на овој књизи у којој су сакупљена бројна сведочења, документи и фотографије о позоришном животу Ренате Улмански, и подсетио на њен велики рад овенчан признањима – од првог доласка на Стеријино позорје 1959, преко три Стеријине награде за глуму, статуете „Јоаким Вујић“ до Стеријине награде за нарочите заслуге.

- Да смо давали мото овој књизи, гласио би: Да сам лонац, до сада бих се окрњио, можда и разбио! Ласло Вегел је дивно рекао: „Човек бира своју судбину, када бира своје узоре!“ ја сам 1950. дошла у Нови Сад, фијакером сам са железничке станице стигла пред Војвођанско народно позориште. Ту сам изабрала свој узор [Мирко Тепавац] и 62 године провела са њим делећи живот. Од њега сам се научила самопоштовању и усправности, рекла је видно

Фото: М. Блашковић

узбуђена, бистрог погледа и милог гласа, госпођа **Рената Улмански**. - У Новом Саду сам срела пријатеље за цео живот – Јована Коњовића, Јована Путника, Мишу Хаџића, Јелицу Бјели, Милицу Радаковић, Михиза, Шалају [Стеван Шалајић], моју Миру Бањац. У професионалном смислу сам много добила у Новом Саду – да поменем само највећег, Ракитина. Од њих сам добијала задатке који су ми помогли да изађем на уметнички пут. Та лепа слика о Новом Саду није само моја лична срећа. Тада смо били поштовани и осећали смо се потребнима, осећали смо да радимо нешто битно што ће обогатити друштво. Из Београда сам се у Нови Сад враћала на чувене Југословенске позоришне игре. Године 2018. дошла сам на Стеријино позорје да примим награду за нарочите заслуге... Захвална сам Марку на стрпљењу, прецизности и високом образовању – то је учинило ову књигу добром, рекла је Рената Улмански изневши уверење да је време данас неправедно према глумцима, да их друштво не разуме и не поштује довољно.

Глумица **Гордана Ђурђевић Димић** читала је одломке из монографије о Ренати Улмански, цртице из живота назване „крпице“, те сведочанство Мире Бањац о великом пријатљеству с Ренатом.

На трећем сусрету Дана књиге представљена је и књига „Постколонијалне студије: оријентализам у музичком позоришту“ професора емеритуса ФДУ у Београду, **Светозара Рапајића**, добитника две Стеријине награде за театрологију (издавач Факултет драмских уметности Београд).

Фото: М. Блашковић

- Професор Рапајић пише прецизно и фокусирано. Он не само да утемељено пише и говори, пре свега као позоришни стручњак који је и сам режирао у области музичког позоришта, већ се паралелно с тим изграђивао и као театролог, те пуно преводио. У овој књизи, професор се упустио у истраживање постколонијалних студија, не само као методолошком оквиру већ и у области музичког позоришта. У том смислу, данас говоримо о јединственом делу у светском контексту, када је у питању бављење овом темом. Највећи познавалац музичког позоришта се не оптерећује теоријским дискурсима, књига је питка и обухвата широк распон и различите врсте музичког позоришта, те има трансмедијални аспект, рекао је уредник књиге др **Иван Меденица**.

Аутор, професор Рапајић изнео је опсервације на свој рад обухваћен овом књигом. Говорио је о путањи својих интересовања од педесетих година у Новом Саду и Пучинијевој опери „Мадам Батерфлај“ са приказивањем, како је рекао, „егзотичног јапанског амбијента с лампионима, цвећем и певачицама, све до остварења Боба Вилсона,

лишеног јапанизма и егзотизма, где су се брисале класне и етничке разлике... Од тога је све кренуло, од различитих угла посматрања“, изнео је професор **Рапајић**.

Театролог **Сашо Огненовски**, приређивач **антологије „Нова српска драма“** (Перун артис Битола), представио је ову књигу у којој су се нашле драме аутора Димитрија Коканова, Олге Димитријевић, Тање Шљивар, Сташе Бајац, Исидоре Милосављевић и Филипа Грујића. Огненовски је уједно и преводилац драма на македонски језик. Он је, између осталог, говорио о тематским сличностима између српских и македонских новијих драмских текстова, који се баве неким „болестима и цивилизацијским раскорацима који су ударили на наш Регион“. Да би ти текстови циркулисали између Србије и Македоније потребно је продубити културолошке и театарске везе, сматра Огненовски.

Модераторка разговора у оквиру сусрета трећег Дана књиге била је **Дивна Стојанов**.

Бранислава Опрановић

СУТРА НА ПОЗОРЈУ ПЕТАК, 2. ЈУН

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“

Округли сто: Лепа Вида

12.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Госпођица

17.00 часова / СНП / Сцена „Пера Добриновић“

Сећање: Игор Вук Торбица

Програм се реализује у оквиру „Игрових дана“ у организацији Српског народног позоришта

Разговор „Позоришне стратегије Игора Вука

Торбице: ЗВУК КАО ЗНАК“

18.00 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“

Дани књиге

Промоција позоришних издања

Енциклопедија „Српско народно позориште“, три тома

Учествују др Зоран Ђерић и Александар Милосављевић

Милован Здравковић „Позоришни живот Земуна“

Учествују Милован Здравковић и Александар

Милосављевић

Јелица Стевановић „Народно позориште у огледалу времена“

Учествују Јелица Стевановић и Александар Милосављевић

Модераторка: Дивна Стојанов

19.30 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Сећање: Игор Вук Торбица

In memoriam, перформанс

Импро-концерт Алена и Ненада Синкуаза

20.00 часова / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“

Такмичарска селекција

НОЋНА ФРАЈЛА

Текст: Александар Поповић

Режија: Бранислав Мићуновић

Народно позориште Ниш

20.30 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Сећање: Игор Вук Торбица

Пројекција снимка представе Хинкеман

Загребачко казалиште младих (Хрватска)

22.00 часа / Такмичарска селекција

Округли сто: Ноћна фрајла

МРАТА: Шта бисмо ми, потчињени, могли осећати наспрам претпостављеног осим зависти од које смо западали у обамрлост воље?

ПАН КРСМАН: И одсуство сваке наде да ће се ма шта у нашем животу изменити набоље.

НОЋНА ФРАЈЛА: Хеј, људи, зашто не смањимо ову не-сносну напетост? Зашто се од срца не насмејемо? Зна ли ко какву шалу ил друштвену игру?

ПАН КРСМАН: Зашто се и ти не насмејеш, Славољубе?

СИРОТИЦЕ: Попео се цар на брдо и смазао говно тврдо.

(Александар Поповић, *Ноћна фрајла*)